

Lausunto

26.05.2022

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.

Espoon kaupunki pitää ehdotusta kannatettavana.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

- Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää

Espoon kaupunki ehdottaa, että palkkatuen kohderyhmän rajausta mietittäisiin uudelleen ja selkeytettäisiin kohderyhmärajaus joko pelkästään tiettyyn laajaan työttömyyden keston (esim. 6 kk) tai työttömyyden pitkittymisen riskiin.

Perustelut:

Hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotettu kohderyhmän rajausta monimutkaistaa palkkatuen myöntämisen edellytyksiä työnantajan näkökulmasta. Työnantajan olisi mietittävä palkkatuella työllistäessään paitsi palkkatuen yleisiä edellytyksiä, myös alennetun työkyvyn perusteella

myönnettävän tuen edellytyksiä, yli 60-vuotiaiden tuen edellytyksiä sekä yli 55-vuotiaiden työllistämistuen edellytyksiä. Lisäksi ehdotetun rajauksen ulkopuolelle ei jäisi mainittavasti yli kuusi kuukautta työttömänä olleita asiakkaita.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

o Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)

Espoon kaupunki kannattaa hyvinvointialueen lisäämistä työnantajiin luontaisena ratkaisuna. Kotitalouksien poistamisella on vain vähäiset vaikutukset, mutta se voi toki yksittäisissä tapauksissa estää sopivan palkkatukipaikan löytämisen työllistettävälle.

o Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana työntekijöitä irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen

Esitetty ehdotus on kannatettava ja helpottaa tietyissä tapauksissa palkkatuen myöntämistä, etenkin kun viime vuodet ovat osoittaneet, että yrityksissä voi tulla irtisanoutumisaaltoja ja niistä johtuvia työnantajan vaikutuksen ulkopuolella olevia haasteita takaisinottovelvollisuuteen liittyen.

o Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin

Ehdotettu muutos on kannatettava siltä osin, että muutos vähentäisi riskiä siitä, että palkkatuella korvattaisiin muulla tavoin palkattuja työntekijöitä. Muutos vähentäisi näin kilpailuvääritymisen riskiä. On myös hyvä, että asiakas voisi tarvittaessa saada heti toisen palkkatukijakson, jos tuki on asiakkaan kannalta tarkoituksenmukainen.

Espoon kaupunki kuitenkin ehdottaa, että työvoimaviranomaisen harkinnan mukaan olisi mahdollista myöntää toistamiseen palkkatukijakso samalle työnantajalle riippumatta tuen

myöntämisen perusteista. Tällainen harkinta voisi tulla kyseeseen esimerkiksi tilanteissa, joissa asiakkaalla ei ole tiedossa diagnoosia, mutta työvoimaviranomaisen harkinnan perusteella asiakkaan toimintakyvyn tukeminen, puuttuvan osaamisen hankkiminen ja/tai työllistyminen edellyttäisi toista palkkatukijaksoa tutussa työpaikassa. Avoimille työmarkkinoille tarvittavan osaamisen kehittäminen voi edellyttää monessa työtehtävässä pidempää aikaa kuin mitä yhden palkkatukijakson aikana on mahdollista saavuttaa.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

- Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin

Espoon kaupunki ei kannata työnantajan sivukulujen poisjättämistä palkkatuella katettavista kustannuksista ja esittää huomiona, että ehdotusta sivukulujen huomioimatta jättämisestä ei perustella riittävästi esityksessä.

Perustelut:

Esitetty muutos voi korottaa yritysten kynnystä työllistää palkkatuella työntekijöitä. Palkkatuki yrityksiin on palkkatuen vaikuttavin muoto, joten olisi perusteltua panostaa enemmän yritysten palkkatuen käytön kannustamiseen kattamalla myös työnantajan sivukulut. Monella työnantajalla voisi olla tarjolla työnhakija-asiakkaan kannalta hyviä palkkatukipaikkoja, mutta kustannukset ja palkkatuella palkkaamisen riskit ovat yrityksen kannalta liian suuret.

On ristiriitaista, että palkan sivukulut eivät enää kuuluisi palkkatuella katettaviksi, kun palkkatukimuutoksen tavoitteena on lisätä palkkatuen käyttöä yksityisellä sektorilla. Samaan aikaan yhdistyksille 100 prosentin palkkatuessa laskettaisiin palkkakustannukset kertoimella sivukulujen kattamiseksi. Valtion kannattaisi panostaa rahallisesti enemmän sellaisiin tukimuotoihin, joilla on suurempi positiivinen vaikutus työllistettyjen jatkotyöllistymiseen kuin sellaisiin tukimuotoihin, joiden vaikuttavuus on lukuisten tilastojen ja selvitysten perusteella vähäinen. Myös muille työnantajille, kuten yrityksille ja kunnille, pitäisi sivukulut ja lomarahat huomioida palkkatuella katettavissa kustannuksissa.

Esitetty muutos ei yksinkertaista palkkatukea, koska tukikelpoisten kustannusten määritelmä on käytännössä muu kuin ”työntekijälle maksettava bruttopalkka”. Monissa tapauksissa palkkatuen määrä vähenisi nykyisestä, jos nykyisellään on tapana palkata 50 prosentin tukeen oikeutettuja työnhakijoita. Jatkossa lakiehdotuksen mukaan olisi sama tukiprosentti, mutta työnantajalle tuella katettavat kulut olisivat selkeästi pienemmät.

- Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista
- Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen
- Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista

- Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista.

Espoon kaupunki kannattaa 30 prosentin ja 40 prosentin tukimääristä luopumista, koska se helpottaisi tilannetta niin työnhakijan kuin työnantajankin näkökulmasta sekä vähentäisi työvoimaviranomaisen työtä. 50 prosentin palkkatuki on työnantajalle houkuttelevampi tuki. On myös hyvä, ettei tuen määrää enää kytketä työttömyyden pituuteen. Tämä selkeyttää, yksinkertaistaa ja luo parempaa ennakoitavuutta palkkatuen myöntämiseen.

- Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen

Espoon kaupunki ei kannata ehdotuksen mukaista tukijaksojen lyhentämistä, sillä se olisi palkkatuen kohderyhmien tavoitteiden tukemisen ja palkkatuen tarkoituksen vastaista. Tukikausien lyhentäminen myös vähentäisi sekä henkilöasiakkaiden että työnantajien kiinnostusta palkkatukeen. Hallituksen esitysluonnoksesta ei käy ilmi riittäviä perusteluja tukijaksojen lyhentämisen syistä.

Espoon kaupunki esittää, että palkkatukijaksojen enimmäiskestoja ei lyhennettäisi nykyisestä, sillä tukijaksojen lyhentäminen ei vaikuta työllistymisen näkökulmasta perustellulta ratkaisulta. Tukijaksojen pidemmän pituuden on arvioitu vaikuttavan positiivisesti palkkatuetujen työllistymiseen tukijakson jälkeen (Asplund & al, 2018, Palkkatuen vaikuttavuus – palkkatukijärjestelmän ja sen uudistuksien arviointi), joten vaikuttavuuden näkökulmasta olisi oleellista pitää tukijaksot vähintään 6 tai 12 kuukauden pituisina.

Esityksen mukaan 10 kuukauden tukijakson kesto edellyttää 12 kuukauden yhtäjaksoista työttömyyttä. Tämä pitäisi korjata koskemaan laajennettua työttömyyttä, sillä tällaisenaan lyhytkin koulutus- tai valmennusjakso voisi katkaista asiakkaan mahdollisuuden 10 kuukauden tukijaksoon. Asiakkaan aktiivisuus hakeutua työllisyyttä edistäviin palveluihin ja koulutuksiin ei saisi vaikuttaa negatiivisesti hänen palkkatukimahdollisuuksiinsa.

- Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista

Espoon kaupunki kannattaa ehdotuksen mukaista muutosta, jossa asiakas voisi saada heti toisen palkkatukijakson, jos tuki olisi asiakkaan kannalta tarkoituksenmukainen. Jäähysäännön poistaminen parantaa asiakkaiden mahdollisuutta työllistyä tilanteissa, jossa he eivät ole vielä valmiita avoimille työmarkkinoille ensimmäisen palkkatukijakson jälkeen. Työvoimaviranomaisen harkinnan perusteella tulisi myös samalla työnantajalla olla mahdollisuus jatkotukeen.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**
- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

o Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista

Espoon kaupunki pitää perusteiltaan kannatettavana ehdotusta, että alentuneesti työkykyisen palkkatuen määrä olisi 70 prosentin palkkakustannuksista. Palkkatuen yksinkertaistamisen näkökulmasta on kuitenkin ristiriitaista, että prosenttimäärä eroaisi muille ryhmille myönnettävästä tuesta. On myös huomioitava, että pelkkä korkeampi tukiprosentti ei riitä lisäämään osatyökykyisten työllistämistä palkkatuella. Alentuneesti työkykyisen asiakkaan tilanteen kannalta olisi tarpeen nivoa yhteen ja koordinoida eri palveluita ja tukimuotoja. Nykyisellään palvelut ja tukimuodot ovat hajallaan ja pirstaloituneet.

Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista

Espoon kaupunki kannattaa palkkatuen yksinkertaistamisen näkökulmasta ehdotusta, jonka mukaan tälle kohderyhmälle tukijakso olisi ensin 10 kuukauden pituinen. Olisi kuitenkin hyvä pohtia, voisiko tukijakso olla tätäkin pidempi. Alentuneesti työkykyisen kohdalla 10 kuukautta on lyhyt aika edistää etenemistä kohti avoimia työmarkkinoita, etenkin kun tilanteen edistämiseksi olisi pystyttävä nivomaan yhteen eri tukipalveluita ja terveystalvueluita. Tukijakso voisi olla alkuun vähintään 12 kuukautta, jonka jälkeen mahdollisuus jatkuun tulisi 24 kuukauden jaksoissa.

Esitysluonnoksen edellytys diagnosoidusta vammasta tai sairaudesta voi osoittautua käytännössä ongelmalliseksi. Monelta osatyökykyiseltä puuttuu diagnoosi, vaikka heillä on selkeästi yksi tai useampi vamma tai sairaus, joka vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista. Olisi toivottavaa, että diagnosoidun sairauden tai vamman vaatimus poistettaisiin.

o Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.

Espoon kaupunki kannattaa ehdotusta, sillä se mahdollistaa asiakkaalle hänen yksilöllisen tilanteensa edistämiseksi vaadittavat pidemmät tukijaksot. Kriteerit pidemmälle jaksolle ovat kuitenkin liian tiukat ja ne voivat keskeyttää hyvin alkaneen polun kohti työelämää, jos em. kriteereistä johtuen

asiakas ei saakaan tukijaksolleen jatkoa 10 kuukauden jälkeen. Espoon kaupunki ehdottaa, että tässä kohdassa ei tarkasteltaisi vamman tai sairauden vaikutusta juuri tarjolla olevaan tehtävään. Myös lääkärintodistuksen vaatimus tukijakson aikana lisää turhaa byrokratiaa ja on asiakkaan näkökulmasta stressaavaa.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston asetusten mukaisesti säädettyä erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

o Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.

Espoon kaupunki kannattaa ehdotusta, mutta ehdottaa, että tuen enimmäiskestoksi määriteltäisiin 12 kuukautta ja myös muiden työnantajien ja tukimuotojen sivukulut huomioitaisiin.

o 100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille

Espoon kaupunki pitää ehdotusta kannatettavana.

o Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston asetusten mukaisesti säädettyä erikseen valtioneuvoston asetuksella.

Ei lausuttavaa.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**

- o **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

- o Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan

Espoon kaupunki pitää ehdotusta kannatettavana. Se yksinkertaistaa palkkatukea, kun 30 prosentin palkkatuki jää pois palkkatuella tuettavista oppisopimuksista.

- o Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.

Espoon kaupunki pitää ehdotusta kannatettavana.

- o Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana

Espoon kaupunki pitää ehdotusta kannatettavana.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- o **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

- o Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle

Espoon kaupunki kannattaa ehdollisesti ehdotusta. Esitetty erillisellä päätöksellä siirtäminen todennäköisesti vähentäisi väärinkäytösten riskiä, mutta olisi tarpeellista tietää, kuinka suuressa mittakaavassa väärinkäytöksiä edelleen siirtämisen kohdalla on nykyisessä mallissa havaittu. Muutos monimutkaistaisi prosessia tekemällä siitä hitaamman ja byrokraattisemman, joten perustelujen sen puolesta olisi oltava pitävät. Esitysluonnoksessa ei riittävästi perustella syitä muutokselle.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- o **Tuki on uusi**
- o **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**

- o **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- o **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

- o Tuki on uusi

Espoon kaupunki pitää ehdotusta kannatettavana. Työllistämistuki voisi vaikuttaa positiivisesti yli 55-vuotiaiden työllistymiseen etenkin yksityiselle sektorille. Vaikka vaikutusten arvion mukaan varsinainen työllistämisaikutus jäisikin melko pieneksi, voisi tällä työllistämistuella kuitenkin olla vaikutusta yli 55-vuotiaiden palkkaamisen asenteisiin sekä erityisesti yksityisellä sektorilla pysyvämpään työllistymiseen palkkatukijakson jälkeen. Yli 55-vuotiaiden työllistymisen tukemisella on myös muita olennaisia yksilön terveyteen, hyvinvointiin ja talouteen liittyviä vaikutuksia, kuten työelämän sosiaalinen tuki, arjen rytmi ja eläkkeen kertyminen. Näillä on vaikutuksia myös kansantalouteen ja syntyviin kustannuksiin esim. sote-menoissa.

On kuitenkin huomioitava, että tämä tukimuoto tekee palkkatuen kokonaisuudesta monimutkaisen, eikä yksinkertaista palkkatukea tai siihen verrattavaa tukimuotoa. Olisi tarpeen pohtia, voisiko tämän uuden tukimuodon tavoitteet täyttää yleisen palkkatuen sisällä, niin että kokonaisuus olisi yksinkertaisempi.

- o Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Espoon kaupunki pitää ehdotusta kannatettavana, sillä se yksinkertaistaa haku- ja päätöksentekovaihetta. Haasteena ovat laissa säädetyt edellytykset. Edellytys sille, että työnhakija on ollut työttömänä vähintään 24 kuukautta edeltävänä 28 kuukauden aikana, on kriteerinä liian tiukka. Tätä pitäisi alentaa esimerkiksi 12 kuukauden työttömyyteen, jotta tuki olisi mahdollinen useammalle.

- o Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.

70 prosentin tuki on kohderyhmän kohdalla perusteltu tukimäärä. Tämän tuen lisäksi olisi tarpeen miettiä, miten kyseistä kohderyhmää saadaan työhön. Tässäkin kohdassa ehdotamme tuen kestoksi 12 kuukautta. Sama tukiprosentti, 70 prosenttia, tulisi myös ottaa käyttöön velvoitetyöllistettävien osalta, sillä he kuuluvat samaan ikäryhmään.

- o Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.

Tässä, kuten muussa palkkatuessa, tulisi lukea myös työnantajan sivukuluja mukaan palkkatuella katettaviin palkkakustannuksiin.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

- o **Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)**
  - o **Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)**
  - o **Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen**
- o Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)
- Ei kommenttia
- o Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)
- Ei kommenttia
- o Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen
- Ei kommenttia

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Espoo katsoo, että sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisessa on otettava huomioon tähän ryhmään kuuluvat nykyiset yritykset siten, että näillä on jatkossakin mahdollisuus työllistää pitkään työttöminä olleita.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- o **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Ei lausuttavaa.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. **Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**

b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista

c. Muuta kommentoitavaa

a. Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin

Esityksen tarkoituksena on yksinkertaistaa palkkatukea ja sen myöntämistä. Tavoite on hyvä ja parantaisi samalla hyvän hallintotavan noudattamista, kun työnhakijoille pystyttäisiin helpommin avaamaan palkkatuen vaatimuksia ja päätösten syitä. Valitettavasti hallituksen esitys ei merkittävässä määrin yksinkertaista palkkatukea, sillä tietyt yksinkertaistukset, esim. 30 prosentin ja 40 prosentin tukiluokkien poistaminen eivät auta, kun tukikokonaisuuteen on lisätty lisää tukimuotoja ja poikkeuksia sekä yksityiskohtaisia kriteereitä tuen saannille. Jatkossakin palkkatuki voi näyttäytyä sekä työnhakijoille että työnantajille monimutkaisena ja byrokraattisena järjestelmänä.

b. Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista

Vaikutusten arviointi on esityksen perusteella hyvin epävarma. Laskelmat palkkatuen käytön määrästä, sen työllistämisaikutuksista sekä taloudellisista vaikutuksista vaikuttavat enemmän "sinne päin" -arvioinneilta. Kun tietopohja rajoittuu vain hyvin perustason tietoihin, esimerkiksi tukijaksojen keskimääräisiin pituuksiin tai tuen jakaumaan, voi tämä helposti yksinkertaistaa näkemystä eri toimijoiden tavasta käyttää palkkatukea ja miten tämä hyödyttää työllistettäviä. Tämä juontuu työllisyysasioissa pitkään vaivanneesta haasteesta: viranomaiskäytössä oleva järjestelmä ei kirjaus- ja raportointiominaisuuksiltaan tue nykykriteerien mukaista vaikutusten arviointia ja tiedolla johtamista. Työllisyyden hoidon ICT- ja dataratkaisujen sekä kirjaamis- ja raportointikäytäntöjen pitäisi tukea nykyistä huomattavasti paremmin todellista vaikuttavuuden seuraamista ja arviointia näennäisiin suoritemittareihin keskittymisen sijaan.

c. Muuta kommentoitavaa

Espoon kaupunki toteaa, että hallituksen esityksen tavoitteet palkkatuen yksinkertaistamisesta eivät näytä esityksessä toteutuvan. Tosiasiallisesti palkkatukiluokkia on jatkossa neljän sijaan kolme, mitä ei voida nähdä kovinkaan suurena yksinkertaistamisena.

Palkkatuen määrään ja keston vaikuttaisivat jatkossa hakijan ikä, koulutus, työmarkkinatilanne, työttömyyden pituus, terveydentila sekä mahdollinen oikeus kotoutumissuunnitelmaan. Kokonaisuus on monimutkainen hahmottaa erityisesti työnantajille, joiden toivotaan lakimuutoksen jälkeen palkkaavan työnhakijoita palkkatuella nykyistä enemmän. Tuen edellytyksiä tulisi yksinkertaistaa ja välttää eri tukimuotoja, joissa on työllistettävälle eri kriteerit.

Myös työnhakijan on jatkossakin vaikea hahmottaa mikä tukimuoto, -kesto ja tuen määrä on hänelle mahdollinen. Esityksessä olisi tullut pitäytyä tavoitteessa yksinkertaistaa palkkatuen myöntämisen edellytyksiä. Nyt myös muut tavoitteet, kuten esimerkiksi yli 55-vuotiaiden työllistämisen kohentaminen, monimutkaistavat palkkatukiudistusta. Hallituksen esitykseen sisältyvät poikkeukset ja lisäykset vesittävät palkkatukiudistuksen tarkoitusta. On vaikea nähdä, että esitetyt palkkatuen muutokset itsessään houkuttelisivat työnantajia paljon suuremmassa määrin käyttämään palkkatukea työllistämisen tukena.

Myöskään tukijaksojen lyhentäminen ja työnantajien palkkatuella katettavien kustannusten kaventaminen eivät ole tavoitteiden mukaisia toimia Espoon kaupungin näkökulmasta.

Samalla hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset uhkaavat heikentää joidenkin pitkäaikaisten taloudellista voittoa tavoittelemattomien toimijoiden mahdollisuutta jatkaa vaikeassa asemassa olevien henkilöiden työllistämistä. Tämä liittyy taloudellisen toiminnan käsitteeseen siirtymiseen ja siihen, kuuluvatko myönnetyt tuet de minimis -tuen piiriin vai eivät. Hallituksen esityksen arvio että 100 prosentin tuella työllistettävien määrä laskisi 1400 henkilöllä on valitettava seuraus. Riskinä on se, että moni näistä henkilöistä ei työllistyisi alemmalla tukiprosentilla ja jäisivät siten ilman tärkeää polkua kohti työelämää.

Hallituksen esitys myös kasvattaisi kustannuksia kuntien velvoitetyöllistämiseksi, jos palkkatuella katettaviin kustannuksiin ei lasketa sivukuluja ja lomarahaa. Nykyisellään valtaosa velvoitetyöllistettävistä kuuluvat 50 prosentin luokkaan, joten velvoitetyöllistettävien tukiprosentti pysyisi samana, mutta tuella katettavat kustannukset pienenisivät. Myös työnsuunnittelijoihin kohdistuvat lakimuutokset heikentäisivät kuntien mahdollisuutta kehittää ja tarjota työllistämistä edistäviä palveluita, joiden ensisijaisena tarkoituksena on työllistää asiakas avoimille työmarkkinoille.

Sipilä Hilla-Maaria
Espoon kaupunki - Työllisyyspalvelupäällikkö